

สำนักงานนโยบาย
และแผนพลังงาน
กระทรวงพลังงาน

โครงการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
ด้านพลังงานเสริมในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา (ปีที่๒)

คู่มือครู

วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประถมศึกษาปีที่
๒

สนับสนุนโดย

กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

ดำเนินการโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คำนำ

คู่มือครูนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เสริมในการเรียน การสอน ด้านพลังงานแบบบูรณาการของโครงการวิจัย “โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านพลังงานเสริมในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา (ปีที่ 2)” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำนักนโยบายและแผนพลังงาน ดำเนินการโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คู่มือครูนี้ได้ออกแบบและจัดทำให้สอดคล้องกับความรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นการศึกษาตาม สาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของสำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คำศัพท์วิชาการที่ใช้ ส่วนใหญ่อ้างอิงจาก พจนานุกรมศัพท์พลังงาน (อังกฤษ-ไทย) ราชบัณฑิตยสถาน (2551) โดยชุดคู่มือครูนี้ ได้ ถูกแบ่งออกเป็น 8 สาระวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ และคณะทำงานได้จัดทำชุดสื่อการสอน (บัตรรูปภาพ/บัตรคำศัพท์, ชุด ทดลอง, สื่อภาพเคลื่อนไหว อนิเมชันและโปรแกรมอินเตอร์แอคทีฟต่างๆ) เพื่อใช้ประกอบการสอนในชุดคู่มือ ครูนี้

นอกจากนี้คณะทำงานได้จัดทำหนังสือความรู้พื้นฐานด้านพลังงานสำหรับครูเพื่อใช้ในการอบรมครู โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 สำหรับชั้นประถมศึกษาและผู้ไม่มีพื้นฐานด้านพลังงาน ระดับที่ 2 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับที่ 3 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณ กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำนักนโยบายและแผนพลังงาน ที่ ให้ทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและคุณครูทุกท่านที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในโครงการนี้

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือครูชุดนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ในประเทศไทยโดยมีการเพิ่มสาระด้านพลังงานเพื่อทำให้คุณครูสามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการเรียน การ สอน ให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของ พลังงาน ตลอดจนสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและในอนาคตซึ่งจะส่งผลให้เกิดการ พัฒนาพลังงานของประเทศไทยอย่างยั่งยืนสืบไป

คณะผู้จัดทำ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สารบัญ

คู่มือครูวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.2

1. แผนผังสาระการเรียนรู้.....	1
1.1 สาระการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551	1
1.2 กรอบองค์ความรู้ด้านพลังงานที่บูรณาการเข้ากับสาระวิชาภายใต้ 5 หัวข้อหลักดังแผนภาพ. 2	
2. สาระด้านพลังงานที่บูรณาการเข้ากับสาระวิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม	3
2.1 การอนุรักษ์พลังงานในชีวิตประจำวัน.....	6
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551).....	6
สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)	7
กิจกรรมที่ 1: คนดีพลังงาน 1	8
กิจกรรมที่ 2: คนดีพลังงาน 2	10
2.3 เศรษฐศาสตร์พลังงานจากที่บ้าน.....	11
สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)	11
กิจกรรมที่ 3: ชยะรีไซเคิลที่บ้าน	12
2.4 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อการใช้พลังงาน	14
สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)	14
กิจกรรมที่ 4: ย้อนเวลาด้านพลังงาน	15
2.5 ภูมิศาสตร์พลังงาน.....	17
สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)	17
กิจกรรมที่ 5: การดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	18
3. ตารางกิจกรรมการเรียนรู้	19
4. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	21

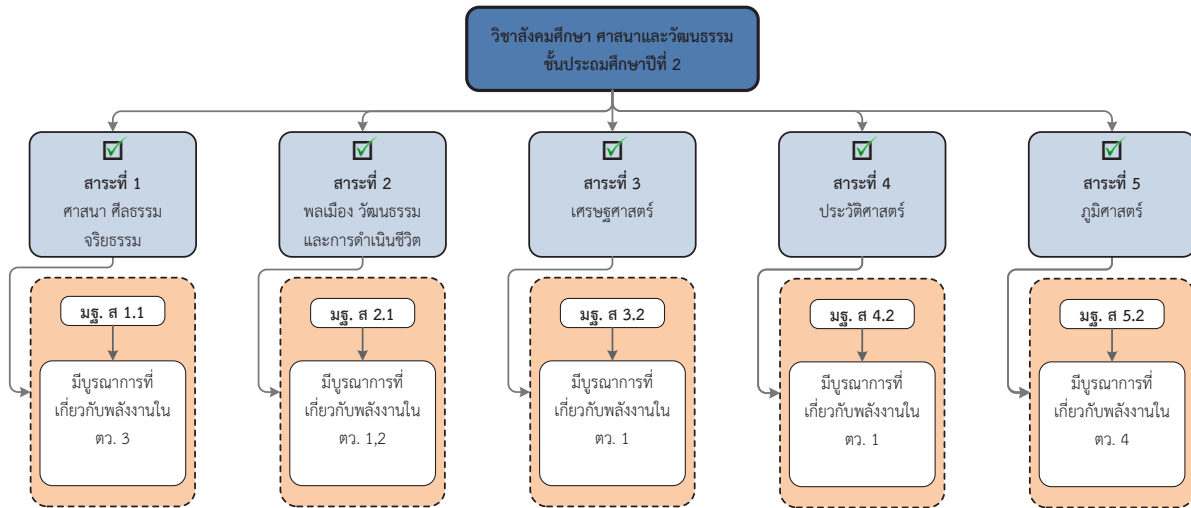
แบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.2

แบบฝึกหัดสำหรับกิจกรรมที่ 3: ชยะรีไซเคิลที่บ้าน	23

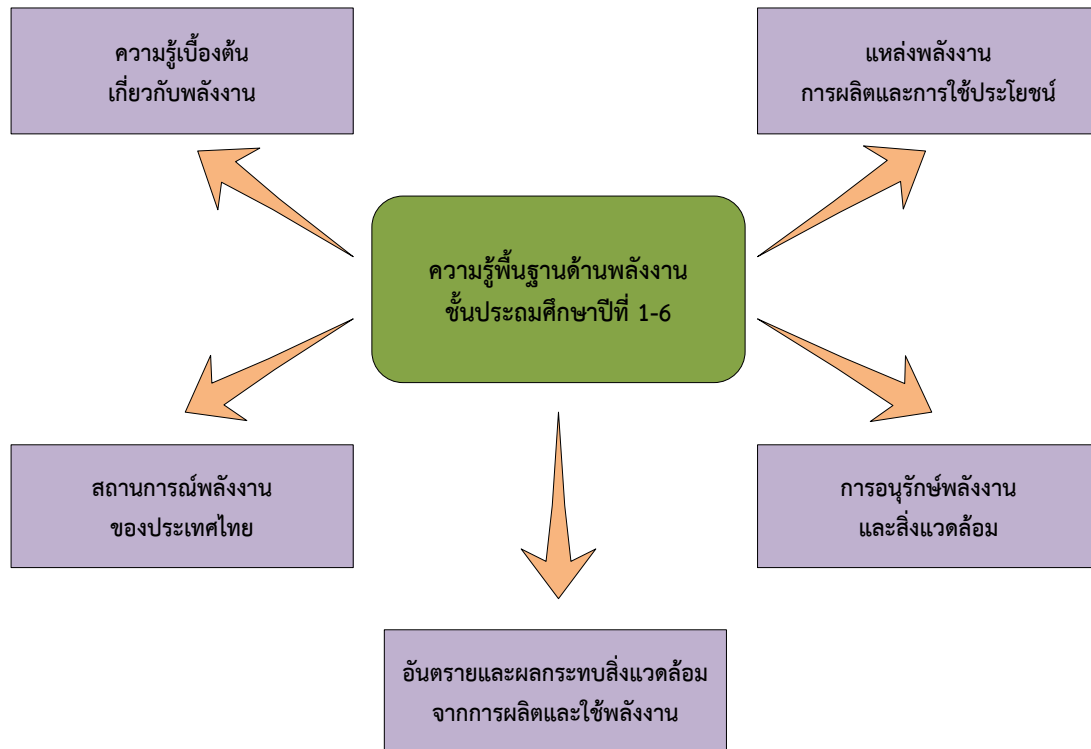
คู่มือครูวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.2

1. แผนผังสาระการเรียนรู้

1.1 สาระการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551

1.2 กรอบองค์ความรู้ด้านพลังงานที่บูรณาการเข้ากับสาระวิชาภายใต้ 5 หัวข้อหลักดังแผนภาพ

2. สารคดีด้านพลังงานที่บูรณาการเข้ากับสาระวิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

การบูรณาการสารคดีด้านพลังงานเข้ากับสาระวิชาสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้น ป.2 มีทั้งสิ้น 5 สารคดี

สารคดี 1.สารคดีสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดที่ 3 ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

สารคดี 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดที่ 1 ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

สารคดี 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัดที่ 1 อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่างๆ

สารคดี 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 1 ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ 4 มีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน

การบูรณาการสาระด้านพลังงานเข้ากับสาระวิชาสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับชั้น ป.2

ต้องการให้นักเรียนมีหลักปฏิบัติ ที่ทำให้ตนเป็นที่รักและชื่นชอบของคนทั่วไปด้วยกิจกรรม การทำความดี เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ในด้านการประหยัดพลังงาน

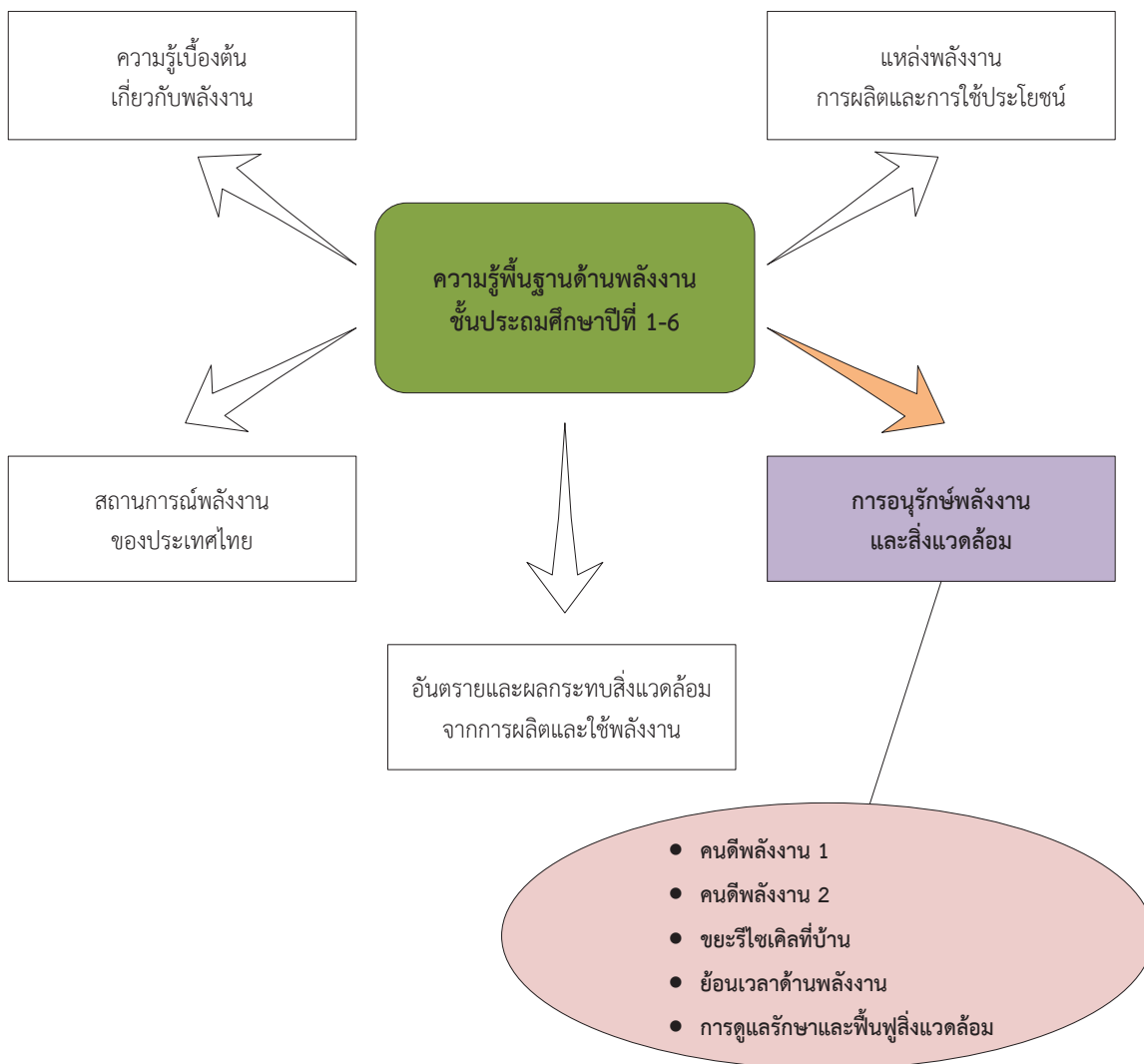
สร้างจิตสำนึกในการรักษา กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมและการอยู่ ร่วมกันในการดูแลอนุรักษ์เพื่อให้นักเรียนรู้บทบาท อำนาจ

กิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกขยะและนำขยะไปขายเป็นรายได้

รวมถึงการทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งผลถึงการใช้พลังงานที่ เปลี่ยนไปจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

การดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในครอบครัวและโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาเพื่อให้อยู่ใน สภาพที่ดีและใช้ประโยชน์ให้ได้ยาวนานที่สุด

วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.1 การอนุรักษ์พลังงานในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.2	1. บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ	พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย
	2. สรุปรูปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	สรุปรูปพุทธประวัติ ประสูติ - เหตุการณ์หลังประสูติ - แรกนาขวัญ - การศึกษา - การอภิเษกสมรส - เหวทูต ๔ - การออกผนวช
	3. ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด	พุทธสาวก พุทธสาวิกา - สามเณรราหุล ชาดก - วรุณชาดก - วารินทชาดก ศาสนิกชนตัวอย่าง - สมเด็จพระญาณสังวร (ศุข ใก่เถื่อน) - สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของไทยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมอนโลกอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.2	1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในครอบครัวโรงเรียน สถานที่สาธารณะ เช่น โรงภาพยนตร์ โบราณสถาน ฯลฯ
	2. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย	กิริยามารยาทไทยเกี่ยวกับการเคารพ การยืน การเดิน การนั่ง การพูด การทักทาย การแต่งกาย
	3. แสดงพฤติกรรมในการยอมรับความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน โดยปราศจากอคติ	การยอมรับความแตกต่างของคนในสังคมเรื่องความคิด ความเชื่อ ความสามารถ และการปฏิบัติตนของบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน เช่น - บุคคลย่อมมีความคิดที่มีเหตุผล - การปฏิบัติตนตามพิธีกรรมตามความเชื่อของบุคคล - บุคคลย่อมมีความสามารถแตกต่างกัน - ไม่พูดหรือแสดงอาการดูถูกรังเกียจผู้อื่นในเรื่องรูปร่างหน้าตา สีผม สีผิวที่แตกต่างกัน
	4. เคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น	สิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เช่น - เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น - สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย - สิทธิในทรัพย์สิน

หมายเหตุ: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เน้นในแถบสีเป็นสาระที่นำเอาองค์ความรู้ด้านพลังงานและกิจกรรมมาบูรณาการภายใต้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551 เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 1: คนดีพลังงาน 1

ครอบคลุมสาระที่ 2 มาตรฐาน ส 2.1 ตัวชี้วัดที่ 1 สาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่อง ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในครอบครัวโรงเรียน สถานที่สาธารณะ

เวลาที่แนะนำให้ใช้ในการทำกิจกรรม: 30 นาที

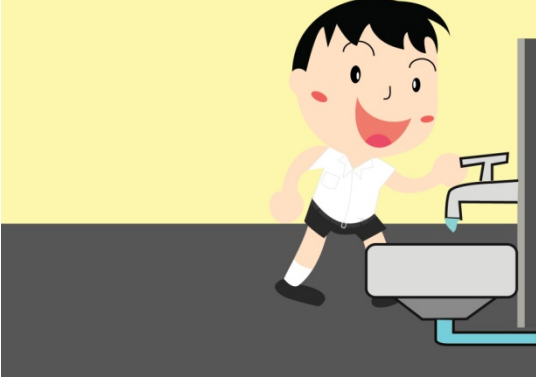
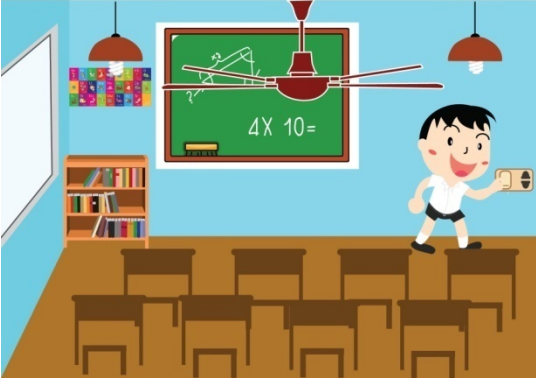
วัตถุประสงค์:

ต้องการให้นักเรียนมีหลักปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจผู้อื่น ทำให้ตนเป็นที่รักและชื่นชอบของคนทั่วไป ด้วยกิจกรรมการทำความดีเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ในด้านการประหยัดพลังงานและชื่นชมยกย่องแบบอย่างของการทำความดี

คำอธิบายกิจกรรม:

ให้คุณครูใช้บัตรรูปภาพที่กำหนดมาสอนเรื่องการทำความดีด้านพลังงาน ซึ่งสามารถสอดแทรกในการสอนของเนื้อหา หลักธรรม อัตถจริยา (การรู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ เช่น การเก็บขยะ การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน ชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน) ในหลักธรรมตามสังคหวัตถุ 4

ลำดับ	รูปภาพประกอบ	คำอธิบาย
1		เรามาทำดีกันเถอะ
2		ช่วยกันเก็บขยะในชุมชน ที่โรงเรียนและที่บ้าน

ลำดับ	รูปภาพประกอบ	คำอธิบาย
3		ทิ้งขยะลงในถังขยะทุกครั้ง
4		ปิดน้ำทุกครั้งหลังจากใช้งาน
5		ปิดไฟทุกครั้งเมื่อออกจากห้อง

แนวทางการประเมินผล

โดยหลังจากสอนนักเรียนตามบัตรรูปภาพแล้ว ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นว่าใน 1 เดือนที่ผ่านมา มีใครเข้าร่วมกิจกรรมเก็บขยะหรือกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์พลังงานในระดับครอบครัว ชุมชน และให้ทุกคนแสดงความชื่นชมกับนักเรียนที่ทำกิจกรรมดังกล่าว (30 นาที)

กิจกรรมที่ 2: คนดีพลังงาน 2

ครอบคลุมสาระที่ 1 มาตรฐาน ส 1.1 ตัวชี้วัดที่ 3 สาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่อง ศาสนิกชน ตัวอย่าง

ครอบคลุมสาระที่ 1 มาตรฐาน ส 2.1 ตัวชี้วัดที่ 2 สาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่อง ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในครอบครัวโรงเรียน สถานที่สาธารณะ

เวลาที่แนะนำให้ใช้ในการทำกิจกรรม: 30 นาที

วัตถุประสงค์:

สร้างจิตสำนึกในการรักษา กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม และการอยู่ร่วมกันในการดูแลอนุรักษ์ด้านเพื่อให้นักเรียนรู้บทบาท อำนาจในการตัดสินใจของผู้นำในชุมชน และผู้นำในห้องเรียนพลังงาน

คำอธิบายกิจกรรม:

ให้คุณครูสอน ความหมายสำคัญของ ข้อตกลง ระเบียบ กฎ กติกา หน้าที่ และให้นักเรียนระดมความคิดทำเป็นกฎ กติกา และหน้าที่ให้ทุกคนในชั้นเรียนปฏิบัติตามเพื่อก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ ให้นักเรียนช่วยกันเลือกตั้งหัวหน้าห้องในเรื่องของการดูแล กฎ กติกา

ตัวอย่างของ กฎ กติกาและหน้าที่

1. ช่วยปิดไฟทุกครั้งเมื่อออกจากห้อง
2. ปิดน้ำทุกครั้งหลังจากใช้งาน
3. กินอาหารให้หมด
4. ช่วยกันดูแล โต๊ะเรียนให้สะอาดและใช้อย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดการชำรุด
5. แจ้งคุณครูเมื่อพบเจออุปกรณ์ไฟฟ้า หรือ น้ำ ชำรุด

แนวทางการประเมินผล

ให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมที่ทำตาม กติกา ข้อตกลง ที่เคยตกลงกันไว้ว่ามีอะไรบ้าง

2.3 เศรษฐศาสตร์พลังงานจากที่บ้าน

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.2	1. อธิบายการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่างๆ	• ความหมายและความสำคัญของสินค้าและบริการ การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ • ลักษณะของการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยไม่ใช้เงิน รวมทั้งการแบ่งปัน การช่วยเหลือ • ลักษณะการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยการใช้เงิน
	2. บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อผู้ขาย	• ความหมายและบทบาทของผู้ซื้อผู้ขาย ผู้ผลิตและผู้บริโภคพอสังเขป · ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ในการกำหนดราคาสินค้าและบริการ · ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ทำให้สังคมสงบสุขและประเทศมั่นคง

หมายเหตุ: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เน้นในแถบสีเป็นสาระที่นำเอาองค์ความรู้ด้านพลังงานและกิจกรรมมาบูรณาการภายใต้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551 เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 3: ขยะรีไซเคิลที่บ้าน

ครอบคลุมสาระที่ 3 มาตรฐาน ส 3.2 ตัวชี้วัดที่ 1 สาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่อง การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการโดยวิธีต่างๆ

เวลาที่แนะนำให้ใช้ในการทำกิจกรรม: 30 นาที

วัตถุประสงค์:

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจว่าขยะชนิดไหนสามารถนำมาขายเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้

คำอธิบายกิจกรรม:

ให้คุณครูสอนนักเรียนเกี่ยวกับวัสดุที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้จากขยะที่บ้านโดยใช้บัตรรูปและแบบฝึกหัดที่กำหนดให้

ลำดับ	ประเภทขยะ	วิธีการจัดการขยะ
1	ขยะจากเศษอาหาร	ทิ้งลงในถังขยะเปียก* (ถังขยะทั่วไป)
2	ขยะขวดแก้ว	สามารถคัดแยกและนำไปขายได้
3	ขยะกระดาษที่ใช้แล้ว	สามารถคัดแยกและนำไปขายได้

ลำดับ	ประเภทขยะ	วิธีการจัดการขยะ
4	ขยะขวดพลาสติก	สามารถคัดแยกและนำไปขายได้
5	กระป๋องยาฆ่าแมลงต่างๆ ที่ใช้หมดแล้ว	ทิ้งลงในถังขยะสำหรับสารพิษ

*หมายเหตุ: ขยะเปียกสามารถนำไปหมักทำแก๊สชีวภาพได้

แนวทางการประเมินผล

ให้นักเรียนเขียนหรือออกมานำเสนอว่า ขยะที่บ้านที่สามารถนำมารีไซเคิลมีอะไรบ้าง และในอนาคตจะนำมาใช้ประโยชน์อย่างไร เช่น ขาย หรือนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้

2.4 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตที่ส่งผลกระทบกับการใช้พลังงาน

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.2	1. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน	ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานของชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม เช่น ความเจริญทางเทคโนโลยี การคมนาคม ความปลอดภัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของชุมชนทั้งปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม
	2. สรุปลักษณะที่สำคัญของขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน	ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมชุมชนของตนที่เกิดจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม
	3. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเองกับชุมชนอื่นๆ	ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมชุมชนใกล้เคียง ที่มีความเหมือนและความแตกต่างกับชุมชนของตนเอง

หมายเหตุ: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เน้นในแถบสีเป็นสาระที่นำเอาองค์ความรู้ด้านพลังงานและกิจกรรมมาบูรณาการภายใต้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551 เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 4: ย้อนเวลาด้านพลังงาน

ครอบคลุมสาระที่ 4 มาตรฐาน ส 4.2 ตัวชี้วัดที่ 1 สาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่อง ปัจจัยการตั้งถิ่นฐานของชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของชุมชนทั้งปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์และปัจจัยทางสังคม

เวลาที่แนะนำให้ใช้ในการทำกิจกรรม: 30 นาที

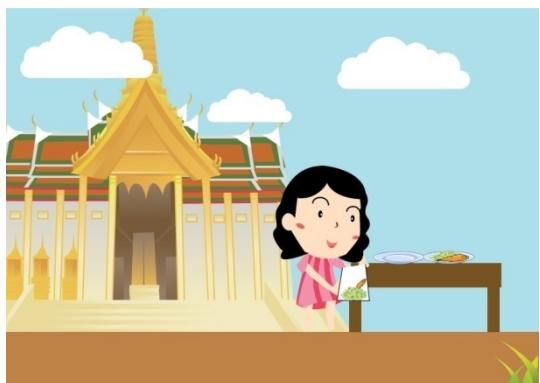
วัตถุประสงค์:

สอนให้นักเรียน เข้าใจ และเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมที่ส่งผลถึงการใช้พลังงานที่เปลี่ยนไปจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

คำอธิบายกิจกรรม:

ให้คุณครูใช้บัตรรูปภาพที่กำหนดมาสอนเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของคนที่มีผลกระทบต่อการใช้พลังงานรวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเรื่องภาวะโลกร้อน

ลำดับ	รูปภาพประกอบ	คำอธิบาย
1		ในอดีตทำอาหารเพื่อจะไปทำบุญที่วัดจะใช้เตาถ่าน ไม่ต้องพึ่งพลังงานไฟฟ้า
2		ในปัจจุบันทำอาหารเพื่อจะไปทำบุญที่วัดจะใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นหม้อหุงข้าว เตาไฟฟ้าเตาอบ ไมโครเวฟ ล้วนแต่เป็นอุปกรณ์ที่ต้องใช้ไฟฟ้าแทบทั้งสิ้น

ลำดับ	รูปภาพประกอบ	คำอธิบาย
3		ในอดีตอาหารที่จะไปทำบุญที่วัดจะถูกบรรจุในภาชนะดินเผา ซึ่งสามารถนำกลับมาทำความสะอาดแล้ว สามารถใช้ได้เรื่อยๆ โดยการใส่ซ้ำได้เรื่อยๆ นั้นจะไม่ต้องสิ้นเปลืองพลังงานในการผลิตใหม่และช่วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
4		ในปัจจุบันอาหารที่จะไปทำบุญที่วัดจะถูกบรรจุในภาชนะที่เป็นถุงพลาสติก ซึ่งไม่สามารถนำกลับมาทำความสะอาดและใช้ได้ซ้ำ ซึ่งจะต้องสิ้นเปลืองพลังงานในการผลิตใหม่และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางการประเมินผล

ตั้งคำถามให้อภิปรายกลุ่มว่า ทำไมการใช้พลังงานจึงมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และเราจะช่วยกันลด หรือประหยัดได้อย่างไร

2.5 ภูมิศาสตร์พลังงาน

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551)

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.2	1. อธิบายความสำคัญและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม	• คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น การประกอบอาชีพ • คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น สิ่งปลูกสร้างเพื่อการดำรงชีพ
	2. แยกแยะและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดไปและที่ใช้แล้วหมดไปได้อย่างคุ้มค่า	• ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ • ประเภททรัพยากรธรรมชาติ - ใช้แล้วหมดไป เช่น แร่ - ใช้แล้วไม่หมด เช่น บรรยากาศ น้ำ - ใช้แล้วมีการเกิดขึ้นมาทดแทนหรือรักษาไว้ได้ เช่น ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า - วิธีใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
	3. อธิบายความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำรงชีวิตของมนุษย์	• ความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการดำรงชีวิตของมนุษย์
	4. มีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน	• การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม • การรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางที่เน้นในแถบสีเป็นสาระที่นำเอาองค์ความรู้ด้านพลังงานและกิจกรรมมาบูรณาการภายใต้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการปี 2551 เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 5: การดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ครอบคลุมสาระที่ 5 มาตรฐาน ส 5.2 ตัวชี้วัดที่ 4 สาระการเรียนรู้แกนกลางเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

เวลาที่แนะนำให้ใช้ในการทำกิจกรรม: 30 นาที

วัตถุประสงค์:

การดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในครอบครัวและโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษา เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ประโยชน์ให้ได้อย่างยาวนานที่สุด

คำอธิบายกิจกรรม:

การดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในครอบครัวและโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษา เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ประโยชน์ให้ได้อย่างยาวนานที่สุด โดยกิจกรรมการปลูกต้นไม้ การใช้น้ำ ไฟฟ้าอย่างประหยัด

แนวทางการประเมินผล

ตั้งคำถามและร่วมกันอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในบ้านตนเอง และในโรงเรียน

3. ตารางกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	เวลา	สาระที่/มฐ.	ตัวชี้วัดที่
1	คณิตพลังงาน 1	ต้องการให้นักเรียนมีหลักปฏิบัติเพื่อยืดเหนียว น้ำใจผู้อื่น ทำให้ตนเป็นที่รักและชื่นชมของคนทั่วไปด้วยกิจกรรมการทำความดีเกี่ยวกับกร บำเพ็ญประโยชน์ในด้านกรประหยัดพลังงานและ ชื่นชมยกย่อง แบบอย่างของกรทำความดี	ทาน ปิยาวจา อัจฉริยาและสมานัตตา โดย เฉพาะอัจฉริยา คือการรู้จักบำเพ็ญ ประโยชน์ต่างๆ เช่น การเก็บขยะ การทำ กิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน ชุมชน เกี่ยวกับกรอนุรักษ์พลังงาน	30 นาที	2 / ส 2.1	1
2	คณิตพลังงาน 2	สร้างจิตสำนึกในการรักษา กติกา กฎ ระเบียบ หน้าที่เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยใน สังคมและการอยู่ร่วมกันในการดูแลอนุรักษ์ด้าน เพื่อให้นักเรียนรู้บทบาท อำนาจในการตัดสินใจ ของผู้นำในชุมชนและผู้นำในห้องเรียนพลังงาน	สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานใน โรงเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันคิดเพื่อทำเป็น กฎระเบียบของชั้นเรียน ความหมาย บทบาท อำนาจในการตัดสินใจของผู้ผู้นำในระดับ ห้องเรียน และชุมชน	30 นาที	1 / ส 1.1 1 / ส 1.2	3 2
3	ขยะรีไซเคิลที่บ้าน	เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจว่าขยะชนิด "ไหนสามารถนำมาขายเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้"	การแยกขยะ นำขยะไปขายเพื่อสร้างรายได้ หรือนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์	30 นาที	3 / ส 3.2	1

กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	เวลา	สาระที่/ม.ฐ.	ตัวชี้วัดที่
4	ย้อนเวลาด้านพลังงาน	สอนให้นักเรียนเข้าใจและเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมที่ส่งผลถึงการใช้จ่ายพลังงานที่เปลี่ยนไปจากอดีตจนถึงปัจจุบัน	ให้คุณครูใช้บัตรรูปภาพที่กำหนดมาสอนเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของคนที่มีผลกระทบต่อการใช้พลังงานรวมไปถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเรื่องภาวะโลกร้อน	30 นาที	4 / ส 4.2	1
5	การดูแลรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	การดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในครอบครัว และโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษา เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีและใช้ประโยชน์ให้ได้ยาวนานที่สุด	ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการปลูกต้นไม้ ใช้น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด	30 นาที	5 / ส 5.2	4

หมายเหตุ: กิจกรรมทุกกิจกรรมสามารถเลือกมาใช้ตามความเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องใช้ตามลำดับของกิจกรรม

4. แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) , 2556, คู่มือครูความรู้พื้นฐานด้านพลังงานระดับที่ 1, โครงการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการด้านพลังงานเสริมในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา (ปีที่ 2) ได้รับการสนับสนุนโดย กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

แบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ป.2

แบบฝึกหัดสำหรับกิจกรรมที่ 3: ขยะรีไซเคิลที่บ้าน

ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่ขยะกับการจัดการที่เหมาะสม

1

ทิ้งลงขยะทั่วไป

2

สามารถตัดแยกและนำไปขายได้

3

4

ทิ้งลงขยะสำหรับสารพิษ

5

คณะผู้จัดทำ

ผศ.ดร.จิรวรรณ	เตียรณ์สุวรรณ
รศ.วารุณี	เตีย
ดร.นันทน์	ถาวรังกูร
นางเครือวัลย์	มณีวัต
นางสาวจิตรลดา	เจริญวุฒิสัย
ดร.นคร	ศรีสุขุมบวรชัย
ผศ.ดร.ปรีชา	เต็มสุขสวัสดิ์
ผศ.ดร.สุพัฒน์พงษ์	ดำรงรัตน์
รศ.ดร.สร้อยดาว	วินิจันท์รัตน์
ผศ.จารุรัตน์	วรนิสรากุล
รศ.ดร.ยุวพิน	दानุสิตาพันธ์
ผศ.ดร.นงพงา	คุณจักร
ผศ.ดร.มารศรี	เรืองจิตช์ชวัลย์
รศ.นฤมล	จีโยโชค
อาจารย์ปัญญานีย์	พราพงษ์
รศ.ดร.พรนภิส	ดาราสว่าง
ผศ.วิลักษณ์	ศรีมาวิน
อาจารย์สุรัตน์	เพชรนิล
ดร.สุจินต์	จิระชีวะนันท์
ดร.มงคล	นามลักษณ์
นางอรุณี	โอฬารานนท์

หน่วยวิจัยระบบความร้อนเชิงนิเวศ
สายวิชาเทคโนโลยีอุณหภาพ คณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
126 ถนนประชาธิปไตย แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140
โทรศัพท์. 0-2470-8695-99 ต่อ 515, 518 โทรสาร. 0-2470-8674

สำนักงานนโยบาย
และแผนพลังงาน
กระทรวงพลังงาน

โครงการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านพลังงานเสริมในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา (ปีที่๒)